

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

11.03.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

БНР

✓ Как коронавирусът обърка сметките на българската икономика

Коронавирусът дойде в България в доста сложен момент. Откъм Турция хиляди напират да влязат в ЕС и макар да нямат големи шансове да преодолеят строго охраняваните граничните заграждения, ситуацията притеснява както населението, така и властите. Вътре в самата България върлува втора вълна от сезонния зимен грип, училищата са в грипна ваканция, прекратени са свижданията в болниците, отменени са планирани хирургически операции. Когато към всичко това през уикенда се добавиха и първите регистрирани в страната случаи на коронавирус, последваха извънредни мерки за локализиране на заразата и предотвратяване на паника сред населението. Положението е под контрол, животът следва своя път с поносими смущения и умерени ограничения, но никой не може да каже как по-нататък ще се развият нещата. На този фон бизнесът в страната няма как да е спокоен и да не се подготвя за неблагоприятна ситуация и шокове както от страна на вътрешния, така и на външните пазари. Кризата е глобална и тревогата обхваща все повече страни по света. А с много от тях икономическите и търговските връзки на България са много силни и от тях в значителна степен зависят български предприятия, които играят важна роля за ръста на БВП, понижаването на безработицата и повишаването на доходите. На видеоконференция с участието на лидерите на Израел, Унгария, Румъния, Италия, Австрия и Кипър, българският премиер Бойко Борисов изтъкна, че „важно е светът да се напегне и да намери решение, защото стопанската и финансова криза чукат на вратата“. Специалният антикризисен щаб обеща мерките срещу заразата да не бъдат такива, че да увредят бизнеса.

Ако съдим по страните, които са по-силно заразени с COVID-19, българската икономика се изправя пред доста нови предизвикателства и изпитания. Експертите смятат, че най-силно ще бъдат засегнати секторите на туризма, транспорта, развлекателния бизнес и индустриите, които работят предимно за износ. **Вече има отменени резервации за почивки през лятото на българското Черноморие и ако това продължи под заплаха ще се окаже цялата национална икономика**, защото туризмът произвежда около 12% от БВП. Тази угроза се подсилва от явните вече тенденции на забавяне на икономиките в големите страни от ЕС, които са основни външнотърговски партньори на страната. Това на практика означава, че българските експортни предприятия ще получат по-малко поръчки от външни контрагенти. За някои фирми това може да се окаже фатално.

Развлекателната индустрия в страната няма как да не пострада от силното ограничаване на масовите публични прояви – спортни, музикални, театрални, филмови, културни и т.н. От ставащото в по-силно засегнатите от коронавируса западноевропейски страни може да съдим, че щети ще понесат и ресторантьорството и хотелиерството. Никой, който държи на своето здраве, няма да рискува да участва в прояви с много хора.

Застрашен е и секторът на транспорта, поради свиването на търговията и спада на пътуванията. Някои световноизвестни икономически експерти смятат, че заради епидемията и страховете от нея се наблюдава свиване както на търсенето, така и на предлагането. Най-убедително потвърждение на това е драматичното забавяне на растежа в най-силно засегнатата от COVID-19 страна – Китай, където само от началото на годината износът е спаднал с цели 17%. Свив се наблюдава и на борсите по света, което също говори за спад на доверието на инвеститорите и забавяне на икономическата активност.

Българският бизнес не е самотен остров и няма как да не бъде засегнат от процесите в световен мащаб. Но той също е гъвкав и адаптивен. По-малките предприятия, каквито са над 90% от българския бизнес, по-лесно и бързо се настройват на нова вълна в зависимост от конкретните обстоятелства, посочи в интервю за БНР председателят на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев.

Така или иначе, **официално очакваният икономически растеж от 3,3% няма да бъде постигнат и ще падне до 3%.** Това ще се дължи на изчерпването на възможностите на трудовия пазар, на колебливото вътрешно и експортно потребление и на плахите чуждестранни инвестиции. Вероятният спад не е малък и ще обърка доста сметки в икономиката и в страната като цяло.

Economy.bg

✓ Около една четвърт от служителите в България могат да работят от вкъщи

Туризмът и транспортът са двата сектора, които ще бъдат най-засегнати от глобалното разпространение на коронавируса

Около една четвърт от служителите в България може да работят от вкъщи, за да се предотврати както разпространението на грипната вълна, така и да се спре евентуалното разпространение на коронавирус. Това коментираха представители на работодателски организации в ефира на БНТ.

Туризмът и транспортът са двата сектора, които ще бъдат най-засегнати от глобалното разпространение на коронавирус. Освен тези икономически сфери обаче, спад ще има и при производителите.

"По-сериозен е проблемът с разпространението на вируса в Европейския съюз, където са и нашите основни партньори - Италия, виждаме разпространение на вируса и в Германия и Франция", посочи Васил Велев, председател на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Общият спад на икономиката в отделни сектори може да достигне до между 20 и 30%, прогнозира работодателите. Една от основните мерки е при възможност да се работи от вкъщи, вече има работодатели, които разпускат служителите си особено в сектора на информационните технологии, счетоводството и одита.

И докато в сектора на услугите могат да се възползват от правото си хората да работят от вкъщи, не във всички професии това е възможно, една от тези области, където това е напълно невъзможно е телевизията. За да гледат хората новини, всички тези хора трябва да бъдат на работните си места.

Има и сектори, които ще спечелят от превантивните мерки срещу заразите, а именно козметичния, фармацевтичния бранш, шивашката индустрия.

[В. Банкеръ](#)

✓ Близо 1/4 от служителите могат да си работят от вкъщи заради заразата

Около една четвърт от служителите в България може да работят от вкъщи, за да се предотврати както разпространението на грипната вълна, така и да се спре евентуалното разпространение на коронавирус. Това показват изчисленията на работодателите.

Според Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал, по-сериозен е проблемът с разпространението на вируса в Европейския съюз, където са и нашите основни партньори - Италия, виждаме разпространение на вируса и в Германия и Франция.

Работодателите смятат, че туризмът и транспортът са двата сектора, които ще бъдат най-засегнати от глобалното разпространение на коронавирус. Освен тези икономически сфери обаче, спад ще има и при производителите.

Прогнозата е, че общият спад на икономиката в отделни сектори може да достигне до между 20 и 30%. Една от основните мерки е при възможност да се работи от вкъщи, вече има работодатели, които разпускат служителите си особено в сектора на информационните технологии, счетоводството и одита. И докато в сектора на услугите могат да се възползват от правото си хората да работят от вкъщи, не във всички професии това е възможно, една от тези области, където това е напълно невъзможно е телевизията. За да гледат хората новини, всички тези хора трябва да бъдат на работните си места. Има и сектори обаче, които ще спечелят от превантивните мерки срещу заразите, а именно козметичния, фармацевтичния бранш, шивашката индустрия.

[Cross.bg](#)

✓ Заради коронавируса ще пострада малкият и среден бизнес

Малкият и среден бизнес ще пострадат заради епидемията с коронавируса и тепърва ще се наблюдават проблеми в големите предприятия. Това стана ясно от думите на министъра на икономиката Емил Караниколов пред Нова телевизия. Най-важното е да защитим работниците, каза той.

Относно икономическите ефекти от епидемията министърът каза, че проблемите са започнали с влизането на вируса в Европейския съюз и засягането на големи партньори на България като Германия, Италия, Франция или Гърция, с които страната ни има голям стокообмен. По думите му се отчитат проблеми в туризма и транспорта.

На въпрос дали се задава икономическа криза заради коронавируса Караниколов каза, че наложената карантина означава и много неработещи хора. Той обаче подчерта, че всички рейтингови агенции потвърждават, че България има финансова стабилност.

Икономическият министър коментира, че в някои страни в ЕС има паника и презареждане. За да се избегне този ефект у нас, има екшън план, изготвен съвместно с големите вериги магазини и аптеките и в случай на нужда ще се ограничи купуването на определен вид стоки от първа необходимост, за да се избегне спекулация. Относно хранителните продукти министърът увери хората, че не трябва да имат притеснение, тъй като засега са пълни и складовете, и държавният резерв. Към момента рисковете за българската икономика, свързани с COVID-19, са преди всичко външни и идват най-вече от Италия, коментира пред БНТ председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев. Пораженията за икономиката заради разпространението на коронавируса са свързани на този етап с експортната ѝ ориентираност, обясни Велев. Две трети от нашия експорт е за ЕС, а Италия е вторият ни търговски партньор. Велев добави, че голяма част от компаниите са спрели командировките в чужбина. Според него най-много около една четвърт от заетите могат да останат да работят от домовете си.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНР

✓ Няма нови случаи на коронавируса у нас, заразените остават 6-има

Няма нови потвърдени случаи на коронавируса у нас след [двата нови установени вчера](#), каза ръководителят на Националния щаб за Covid-19 проф. Венцислав Мутафчийски.

Случаите в България остават шест.

Има 7 съмнителни проби, за които около обяд ще стане ясно дали са положителни или отрицателни.

„Както знаем в България има двама новорегистрирани случая вчера. 46 човека са изследвани в ВМА, които са отрицателни, в Националния център са 121, в Стара Загора – 33, във Варна – 24“, обобща проф. Мутафчийски.

„В късните часове беше потвърдено за двамата пациенти, които са в “Пирогов“, те са семейство – мъж и жена, както ви е известно“, каза още той.

Състоянието на 74 - годишния мъж в “Пирогов“ е с тенденция на влошаване, но не е критично и не е бил интубиран.

Той е бил в контакт с 49 души, настанени в отделението по белодробни болести.

Съпругата му, на 66 години, е в по-тежко състояние.

Издирени са първите контактни лица, които са 8 души и те са настанени в Белодробната болница за наблюдение.

Контактните лица, които нямат признаци на заболяване, ще бъдат под карантина в домашни условия. 30 души, работещи в тази клиника, също ще преминат тестове за коронавирус, каза още проф. Мутафчийски.

Призив към гражданите

“Искам да отправя призив по отношение на “Пирогов“. Това, което се случва в Габрово и в Плевен, ние го видяхме, по наша оценка не е съвсем правилно. Защото вие обсаждате болницата и първо, излагате се на риск, второ, не давате възможност на колегите да вършат нормално работа“, посочи той и поясни:

„Независимо в коя болница е установена коронавирус инфекция, болните ще бъдат настанени и са настанени в отделения, които са отделени от другите, изолирани са, спазват се абсолютно строги хигиенни мерки. А отделно, че и в самите останали помещения в болницата дезинфекцията е на завишено ниво, както и пропускателния режим. Присъствието на външни лица, не е желателно. На тези болници ще останат да работят като болници“.

Близо 120 хил. са заразените в света, с 3100 случаите са повече от вчера. Смъртните случаи са 4299, 210 са новите.

В Китай случаите за денонощието са само 24.

✓ Извънредно заседание на Съвета по сигурността заради коронавируса

Заради новите два случая на заразени с коронавируса в България, за които беше съобщено снощи, министър-председателят Бойко Борисов свиква извънредно заседание на Съвета по сигурността от 9 часа.

В рамките на консултативния орган към правителството ще бъде обсъдена актуалната ситуация с разпространението на Covid-19.

Ще се дискутират и резултатите от проведеното вчера консултативно заседание на Европейския съвет.

Очаква се Съветът по сигурността да набележи допълнителните мерки, които трябва да се предприемат за ограничаване на заразата.

Министър-председателят Бойко Борисов коментира на заседанието на Оперативния щаб снощи, че мерките за ограничаване на заразата в целия континент са закъснели. У нас вече има отражение върху държавния бюджет, той е започнал да събира по-малко пари:

“Така че, което успокоява моята съвест, от 28 февруари, с щаба, който определихме, няма нито една мярка, която да е можело да въведем по-рано от 28-и. Напротив, всички останали държави, вие можете това да го проследите, към днешна дата започват да ги прилагат. И рецесията, и стопанската криза, както един колега, да не му цитирам името, каза – “не знам дали от коронавирус ще умрем, но ако така караме, ще умрем от глад“.

Столична община

В 8 часа и 30 минути оперативният щаб на Столичната община ще предостави информация за мерките, които се предприемат за ограничаване на разпространението на Covid-19.

Мерки срещу коронавируса

Полицията в Лом и София и здравни инспектори издирват хората, които са били контактни с лекуващите се в "Пирогов" мъж и жена.

Националният оперативен щаб за борба с разпространението на коронавируса ще разработи конкретни предложения за различните министерства и ведомства как да упражняват контрол в места с огнища на коронавирус и какви да са мерките за районите в страната, където няма болни.

Заради коронавируса на председателите на всички съдилища в страната е препоръчано да отложат разглеждането на дела с до един месец.

Изключение ще се прави за дела, по които има постановена мярка за неотклонение задържане под стража, за издръжка и родителски права на непълнолетни и за дела по Закона за защита от домашното насилие.

Препоръката е от Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет. "София филм фест" трябва да започне в четвъртък, но се отлага заради мерките срещу коронавируса.

✓ **НСИ: Ръст на производството и строителството при намаляване на търговията на дребно през януари**

Проучване на Националния статистически институт (НСИ) за януари отчита повишаване на промишленото производство и на строителството при слабо намаляване на търговията на дребно, което сякаш е знак за позитивен старт на новата година след забавяне на икономически растеж в края на 2019-а година.

Индексът на промишленото производство в България, изчислен от сезонно изгладени данни, нараства през януари с 1,6% спрямо декември 2019-а, когато се понижи с 1,7%, отбелязвайки по този начин първо повишение от от три месеца насам.

На годишна база календарно изгладеният индекс на промишленото производство се понижава през януари с 0,7% след понижение с 1,3% през декември, отбелязвайки спад за трети пореден месец.

През януари по-съществен ръст с 3,6% спрямо предходния месец отбелязва производството в преработващата промишленост, докато производството в добивната промишленост се понижава с 3,3%, а при разпределението на електрическа и топлоенергия и газ нараства с 0,6 на сто.

Спрямо януари 2019-а година производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ се понижава с със 7,2%, а в добивната промишленост - с 2,1%, докато производството в преработващата добивната промишленост нараства с 2,1 на сто.

В същото време индексът на НСИ за продукцията в сектор "Строителство" се повишава през януари с 0,8% спрямо декември, когато се увеличи с 0,4%. Продукцията от гражданското и инженерно строителство нараства с 2,3%, но при понижение с 0,2% в сградното строителство.

На годишна база строителната продукция през януари се повиши с 1,7% след растеж с 1,8% в края на 2019-а, като сградното строителство се увеличава с 0,7%, а гражданското и инженерното строителство - с 3,1 на сто.

НСИ представи и своя последен доклад за търговията на дребно, като през януари тя се свива с 0,4% след растеж с 0,7% през декември, отбелязвайки първо понижение от поне шест месеца насам.

На годишна база растежът на търговския оборот се забави през януари до 3,2% от 5,8% месец по-рано.

По-рано този месец НСИ обяви [низходяща ревизия на растежа на БВП през последното тримесечие на 2019-а година до 3,1%](#) спрямо година по-рано - най-слаб икономически растеж от третото тримесечие на 2018-а година.

В края на миналия месец НСИ пък отчете [отслабване на стопанската конюнктура в България през февруари](#) най-вече в резултат на по-неблагоприятен бизнес климат при търговията на дребно и в сферата на услугите.

[Аналогично последно проучване на Европейската комисия](#) отчете още по-рязко влошаване на икономическите нагласи през втория месец на годината.

Тези проучвания предполагат, че българската икономика вероятно ще продължава да отслабва през първото тримесечие на годината въпреки днешното смесено до леко позитивно проучване.

✓ **Йорданка Фандъкова: Очаква се удължаване на грипната ваканция в София до неделя**

Да бъдем спокойни и отговорни". За това призова столичният кмет Йорданка Фандъкова.

Столичният щаб оповести актуална информация за мерките, които ще се предприемат за сигурността на гражданите предвид новите случаи на заразени с коронавирус.

„Много важно е да следваме указанията на специалистите. Поискаха от всички колеги във всички сектори да продължат засилените мерки за дезинфекция. Детските градини да имат засилен филтър“, поясни столичният кмет.

Щабът е обсъдил готовността на Втора градска болница в София да започне подготовката за трансформиране в рамките на 72 часа за приемане на пациенти с коронавирус.

„Към момента няма такава заповед. Дали има нужда от тази трансформация, ще прецени Националният щаб и министърът на здравеопазването. Спазваме строга йерархия, защото това е много важно за организацията и координацията“, уточни Фандъкова, но не се очаква решение за промяна в режима на детските градини.

Очаква се решението на Националния щаб за удължаване на грипната ваканция. По думите на кмета вероятно ваканцията за учениците в София ще бъде удължена до неделя.

Дневник

✓ **Въпреки инвестициите още няма достатъчно изправна авиационна техника, смята президентът**

Независимо от заявената политическа воля и инвестираните сериозни средства в поддръжката на съществуващата техника все още нямаме необходимото количество изправна авиационна техника. Налътът е драстично малък - по-малък от предишни години, каза днес президентът Румен Радев в отговор на журналистически въпроси при посещението си в авиобаза "Граф Игнатиево", предаде прессекретариатът на държавния глава.

Преди година кабинетът одобри [да бъдат похарчени до 97.5 млн. лева](#) за ремонтите на осем самолета МиГ-29. Освен това разреши и да се дадат до 45.7 млн. лв. за сключване на договори за осигуряване на летателната годност на самолети МиГ-29 по рамково споразумение за ремонт. Към момента България разполага с общо 15 български многоцелеви изстребителя МиГ-29, като амбицията на МО е в следващите до шест години всички те да летят. Отделно [100 млн. лева бяха одобрени](#) за ремонт на осем шурмови самолета Су-25. Те трябва да се обновят в Беларус в следващите четири години.

Върховният главнокомандващ поздрави личния състав, че в тежки условия на опасно малък брой летателни часове работят за поддържане на способности, придобиване на нови, за охрана на въздушното пространство, гарантиране на безопасност

на полетите. Държавният глава призова за още по-енергични мерки от Министерството на отбраната и от командването на ВВС за създаването на необходимите условия за достатъчна летателна дейност.

Коментирайки участието на България в охраната на въздушното пространство на Северна Македония, Радев е посочил, че това е национална и съюзническа задача и дълг на България. "Обсъдил съм темата много сериозно и с президентите, и с премиерите и на Гърция, и на Република Северна Македония. Министърът на отбраната, щабът на отбраната водят своя диалог, включително и в Брюксел", добави президентът.

Прокуратурата да бори корупцията в изпълнителната власт

Попитан за [определението на Конституционния съд \(КС\)](#), който допусна за разглеждане искането на главния прокурор за имунитета на президента, Румен Радев посочи, че КС е компетентният орган по този въпрос. Искането за тълкуване бе отправено от Иван Гешев, а след питането прокуратурата [разпространи записи от специални разузнавателни средства \(СРС\)](#), в които се чува гласът на президента и на шефа на Военновъздушните сили ген. Цанко Стойков, като те са направени по повод разследване за нарушения при доставка на оборудване за армията.

"Оценявам високо активността на прокуратурата да се бори с корупцията, да се бори с битовата престъпност, но тази борба не може да се води само с репресивната сила на държавата. Това означава да изкореняваме бедността и да има борба с корупцията там, където има течове и е нейната хранителна среда, а това е именно изпълнителната власт, където са всички големи обществени поръчки. Там трябва да бъде насочено сериозно внимание", посочи Румен Радев.

✓ България резервира за 10 г. капацитет за втечен газ през Гърция

С решение на Министерския съвет се фиксират количествата втечен природен газ, които "Булгаргаз" ЕАД ще резервира от терминала до град Александруполис, Гърция, събщи правителствената пресслужба.

Държавният газов доставчик резервира капацитет от около 500 млн. куб.м на година. Това бе ангажимент, заложен още при придобиването на 20% дял от изграждащия се терминал.

С решението на правителството се удължава периодът, за който се резервират количествата на 10 години. Предвижда се крайният срок за подаване на оферти в обвързващата фаза на процедурата по пазарен тест за резервиране на капацитет в терминала да приключи до 10 март 2020 година.

България чрез "Булгартрансгаз" ЕАД ще участва като акционер в проектната компания "Газтрейд" С.А., която осигурява развитието на проекта за изграждане на новия LNG терминал до Александруполис.

"Участието на България в проекта е в изпълнение на политиката за диверсификация на източниците и маршрутите за доставка на природен газ с цел гарантиране на енергийната сигурност и постигане на конкурентни цени за българските потребители", се посочва в съобщението на правителствената пресслужба.

✓ ЕС ще насочи 25 млрд. евро за борба с коронавируса

ЕС ще насочи 25 милиарда евро за противодействие на разпространението на болестта Ковид-19. Това събщи председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен след вчерашната видеоконференция, организирана от председателя на Европейския съвет Шарл Мишел с държавните и правителствените ръководители на страните от ЕС.

Фон дер Лайен уточни, че целевото европейско финансиране от тази сума ще бъде 7,5 млрд. евро, а останалите средства ще бъдат достъпни по европейските фондове. Тя добави, че най-уязвимите дружества ще може да получат държавна помощ и по този въпрос ЕК ще прояви гъвкавост.

По нейните думи сред първостепенните цели на ЕС е да се намали скоростта на разпространение на заболяването, за да се спечели време за здравните власти и за изследователите, които търсят ваксина. Фон дер Лайен поясни, че е необходимо болниците да бъдат предпазени от масов наплив на заразени.

Председателят на ЕК посочи, че е необходимо да бъдат предприети решителни мерки на макроикономическо равнище, за да може европейската икономика да устои на бурята. Фон дер Лайен добави, че ръководителите на ЕС ще получават постоянни съвети от екип от европейски вирусолози и епидемиолози.

Шарл Мишел уточни, че в днешната видеоконференция са участвали също председателите на Европейската централна банка и на еврогрупата Кристин Лагард и Марио Сентено, както и върховният представител на ЕС по външната политика и сигурността Жозеп Борел. Мишел събщи, че е взето решение от утре всеки ден да бъдат свиквани видеоконференции на европейските министри на здравеопазването и на вътрешните работи, за да се обсъжда обстановката с разпространението на заразата.

✓ Пътуването по суша от Италия до България вече е блокирано

Пътуването с автотранспорт от Италия до България е практически преустановено след като вчера Словения е затворила границата с Италия и така е пресякла най-краткия автомобилен маршрут до България, събщи Министерството на външните работи.

Словенският премиер Марян Шарец нареди снощи да бъде затворена границата на Словения с Италия. Само товарните автомобили ще бъдат пропускани, се казва в съобщението.

Към момента заразените с COVID-19 в Словения са 34.

Предприетата мярка е по подобие на решението на Австрия, която по-рано вчера затвори границите си. Това означава, че към момента пътуването по суша от Италия за България по най-преките маршрути е практически невъзможно.

Към момента няма информация за прекъсване на фериботните връзки на Италия с Албания, Гърция и Малта, уточнява дипломатическото ведомство.

Българското посолство в Рим е в постоянен контакт с местните власти и следи ситуацията. Екипът на мисията ни ще направи преглед на всички варианти за напускане на страната, а МВНР уверява, че ще информира своевременно за тях.

Смъртните случаи от коронавируса COVID-19 в Италия са се увеличили за изминалите 24 часа с повече от една трета и вече са 631 души, съобщи агенцията за гражданска защита. В най-засегнатите от болестта райони на северна Италия живеят 15 хил. български граждани.

✓ С нова стратегия Брюксел ще помага на промишлеността да постига цифрови и зелени цели

Европейската комисия представи вчера нова стратегия, която да подпомогне европейската промишленост да застане начело на двойния преход към постигане на неутралност по отношение на климата и водеща позиция в цифровата област, предаде пресслужбата на институцията. Стратегията има за цел да стимулира конкурентоспособността на Европа и нейната стратегическа автономност в момент на разместване на геополитическите пластове и засилена световна конкуренция, се посочва в съобщение на институцията.

Според него "с пакета от инициативи се очертава нов подход към европейската промишлена политика, който е здраво вкоренен в европейските ценности и традициите на социалния пазар".

С него се определят действия за подкрепа на всички участници в европейската промишленост, включително големите и малките предприятия, иновативните стартиращи предприятия, изследователските центрове, доставчиците на стоки и услуги и социалните партньори.

Със специална стратегия за малките и средните предприятия (МСП) се цели да се намали бюрокрацията и да се помогне на многобройните МСП в Европа да осъществяват стопанска дейност на единния пазар и извън него, да имат достъп до финансиране и да застанат начело на цифровия и екологичния преход.

Инициативите включват и конкретни мерки за преодоляване на пречките пред доброто функциониране на единния пазар. Тиери Бретон, комисар по въпросите на вътрешния пазар, заяви: "Европа има най-силната промишленост в света. Нашите предприятия - големи и малки - ни осигуряват работа, благоденствие и стратегическа автономност. Управлението на екологичния и цифровия преход и избягването на външните зависимости в нов геополитически контекст изискват радикална промяна, която трябва да започне незабавно."

Публикуваният вчера пакет за промишлената политика включва следните инициативи:

Нова промишлена стратегия

За да се затвърди водещата позиция на Европа в промишлеността, нова стратегия в тази област ще помогне за реализирането на три основни приоритета:

- запазване на конкурентоспособността на европейската промишленост в световен мащаб и равнопоставени условия на конкуренция в ЕС и по света;

- постигане на неутрална по отношение на климата Европа до 2050 г.;

- оформяне на цифровото бъдеще на Европа.

В стратегията се определят основните фактори за промишлената трансформация на Европа и се предлага всеобхватен набор от бъдещи действия, включително:

- **План за действие в областта на интелектуалната собственост** с цел затвърждаване на технологичния суверенитет, насърчаване на равните условия на конкуренция, по-ефективна борба с кражбите на интелектуална собственост и адаптиране на правната уредба към екологичния и цифровия преход.

- Тъй като европейските дружества дават най-доброто от себе си в условията на конкуренция, текущото преразглеждане на **правилата на ЕС в областта на конкуренцията**, включително текущата оценка на контрола върху сливанията и проверката за пригодност на насоките за държавна помощ, ще гарантира, че европейските правила са пригодени към все по-цифровизираната и бързо променяща се икономика, която трябва да стане по-екологична и по-кръгова.

- Комисията ще приеме до средата на 2020 г. **Бяла книга за преодоляване на нарушаващите конкуренцията последици от чуждестранните субсидии в единния пазар** и за контролиране на чуждестранния достъп до обществени поръчки на ЕС и финансиране от ЕС. Въпросът, свързан с чуждестранните субсидии, ще бъде разгледан през 2021 г. в предложение за правен инструмент. Успоредно с това ще продължи работата в рамките на Световната търговска организация за усъвършенстване на световните правила за субсидиите за промишлеността и ще бъдат предприети действия за преодоляване на липсата на взаимен достъп до обществени поръчки в трети държави.

- Всеобхватни мерки за **модернизация и декарбонизация на енергоемките промишлени отрасли**, за насърчаване на устойчивата и интелигентната мобилност, за повишаване на енергийната ефективност и осигуряване на достатъчно и непрекъснато снабдяване с нисковъглеродна енергия на конкурентни цени.

- Повишаване на промишлената и стратегическата автономност на Европа чрез обезпечаване на снабдяването със суровини от изключителна важност с помощта на **План за действие за суровините от жизнена важност**, както и с фармацевтични продукти въз основа на **нова фармацевтична стратегия на ЕС** и чрез подкрепа за разработването на стратегически цифрови инфраструктури и главни базови технологии.

- **Алианс за чист водород** с цел ускоряване на декарбонизацията на промишлеността и запазване на водещата позиция в промишлеността, последван от алианси на нисковъглеродните промишлени отрасли, на промишлените изчислителни облаци и платформи и на суровините.

- Допълнителни насоки и законодателство за **екологосъобразните обществени поръчки**.

- Подновен акцент върху **иновациите, инвестициите и уменията**.

Комисията систематично ще анализира рисковете и потребностите на различните промишлени екосистеми. При извършването на този анализ комисията ще работи в тясно сътрудничество с **форум на промишлеността**, който ще бъде създаден до септември 2020 г. Той ще бъде съставен от представители на промишлеността, включително МСП, големите предприятия, социалните партньори, изследователите, както и държавите членки и институциите на ЕС. При необходимост

ще се търсят знанията на експерти от конкретни сектори. Ежегодно провежданите от комисията **дни на промишлеността** ще продължат да събират на едно място всички участници.

Нова стратегия за малки и средни предприятия

Комисията ще подсили Европейската мрежа на предприятията със специални **съветници по въпросите на устойчивостта**. Тя също така ще разшири **центровете за цифрови иновации**, така че да обхванат всички региони в Европа, за да се даде възможност на МСП да интегрират цифровите иновации. Комисията ще открие и възможности за доброволческа дейност и обучения по цифрови технологии.

За да се улесни дейността на МСП в рамките на единния пазар и извън него, комисията предлага действия за премахването на регулаторните и практическите пречки пред стопанската дейност или разрастването. Като част от тези действия комисията ще увеличи усилията си за осигуряване на своевременни плащания, по-специално чрез нова виртуална обсерватория, както и чрез алтернативно разрешаване на спорове.

За да могат малките и средните предприятия (МСП) да започнат да предлагат акциите си на европейските борси, комисията също така ще подкрепи създаването на **фонд за първично публично предлагане за МСП** в рамките на компонента за МСП на InvestEU.

Освен това комисията ще насърчава предприемачеството сред жените чрез стимулиране на инвестициите в **ръководени от жени дружества и фондове**.

В допълнение комисията приканва държавите членки да осигурят на дружествата помощ по модела "**обслужване на едно гише**". Целта е Европа да се превърне в най-доброто място за започване на стопанска дейност и растеж.

Комисията ще работи с държавите членки по стандарт на ЕС за национални схеми за стартиращи предприятия, за да се споделят и възприемат най-добрите практики за ускоряване на растежа на високотехнологичните МСП и стартиращите предприятия. С цел да се гарантира политическият ангажимент за тези мерки специален представител за МСП на ЕС на високо равнище ще осигурява чрез национални представители за МСП тясно партньорство и координация с държавите членки, както и с регионалните и местните органи. Освен това комисията ще постави по-голям акцент върху аспекта на МСП в законодателството на ЕС.

Единен пазар

Европейците продължават да се сблъскват с препятствия, които им пречат да се възползват в пълна степен от потенциала на единния пазар. Прогнозите сочат, че премахването на тези препятствия би могло да донесе до 713 милиарда евро до края на десетилетието.

В публикувания вчера доклад за пречките пред единния пазар се посочват многобройни пречки от гледна точка на предприятията и потребителите в Европа. Посочени са първопричините за тези пречки: рестриктивни и сложни национални правила, ограничен административен капацитет, несъвършено транспониране на правилата на ЕС и тяхното неадекватно прилагане.

За преодоляването им комисията прие вчера **План за действие за по-добро прилагане и изпълнение на правилата на единния пазар**, чиято цел е да се премахнат пречките, произтичащи от нарушения на правото на ЕС. Планът за действие се основава на обновено партньорство между държавите членки и комисията във връзка със споделената им отговорност да гарантират правилното прилагане и изпълнение на правилата на единния пазар.

С плана за действие се създава съвместна работна група на комисията и държавите членки за засилване на сътрудничеството по въпросите на правоприлагането във връзка с единния пазар.

От своя страна комисията ще подкрепи националните и местните органи в усилията им за правилно прилагане на европейското право и няма да се поколебае да предприеме решителни действия срещу нарушенията на правилата на единния пазар, се посочва в съобщението.

[Клуб Z](#)

✓ Безпрецедентно: всички редовни съдебни дела се отлагат за месец

ВСС пак се изпокара, ще останат само неотложните производства

Съдийската колегия на ВСС препоръчва на всички административни ръководители да отложат за срок до един месец съдебните заседания. С 9 гласа това се прие срещу алтернативното предложение - да се отложат до 2 седмици.

Подобна "неочаквана ваканция" е безпрецедентна в новата ни история.

"Знаете какво е положението... Сутринта всички световни агенции съобщават, че на цяла Италия е наложена карантина - вече на цялата държава, не само на области. Вече са открити и първите случаи в България", аргументира се днес представляващият ВСС Боян Магдалинов.

Той цитира заповедите на нашето МЗ, в които се препоръчва вземане на рестриктивни мерки с оглед ограничаване на случаите от зараза с коронавирус, както и реакциите на други държавни органи.

По тази причина от ВСС предлагат решение "относно препоръчването на административните ръководители на съдилища в страната да отсрочат за срок от 1 месец, считано от днес, насрочените в открито съдебно заседание дела".

Мярката е по предложение на трима от съвета - представляващия Боян Магдалинов, шефа на ВАС Георги Чолаков и Боян Новански. Днес тя бе разгледана приоритетно като първа точка на заседанието на Съдийската колегия на ВСС.

Магдалинов каза, че при необходимост срокът може да бъде удължен, а Чолаков се застъпи да пише "до 1 месец", ако пък положението се оправи междувременно. Което и бе прието.

Препоръчва се и прекратяване на общите събрания, на които се обсъждат и приемат докладите за дейността на съдилищата за предходната година. Спират се в цялата съдебна власт обучения и семинари, "сързани със струпване на повече хора на едно място".

Преустановява се приемането на граждани от административните ръководители на съдилища. Магдаличев каза, че трябва да се въведе максимално ограничителен режим.

Ще има и дезинфекционни мерки по 4 пъти на ден, предложи и ограничаване достъпа на граждани до съдебните зали, освен ако не са страни по делото (на това практическо "закриване" бурно се възпротиви Красимир Шекерджиев, б.р.).

Към подготвените предваритено 10 точки ВСС препоръча още да се внимава с хора, идващи от командировки в чужбина, които чувстват здравословни неразположения - кашляне, отпадналост, кихане, да не се явяват на работа, а други болни да уведомяват и прекия си ръководител.

Вчера правни сайтове писаха, че първите запитвания какво да се прави в епидемиологичната обстановка са били от Габрово и Плевен - градовете, където бяха регистрирани първите случаи на коронавирус. Магдаличев разкри, че вчера му се е обадил шефът на Апелативен съд - Велико Търново, че и двата случая са в неговия апелативен район.

Георги Чолаков пък каза днес, че се "намира в състояние на кръгова отбрана", защото му звънят почти от всички административни съдилища.

"Страхът е ниска вибрация и е лош съветник. Аз съм против всякакви панически мерки. Същевременно обаче трябва да вземем необходимите мерки, да ограничим по някакъв начин разпространението", каза Лозан Панов.

Той намери кусур, че предложението "не е хомогенно", защото на едно място пише "препоръчва", а на едно "указва".

"Ако от утре започне изпълнението на тази мярка и се отсрочи, то тези дела, които са за 11 март, на 11 април ли ще отидат? Или да се даде някаква друга дата?"

Той предложи мярката, която се приема, да е изпълнима и да се обмисли, както и на първо време да се впише "двуседмичен срок". Панов постави въпроса отложените дела във ваканцията ли ще се гледат? И призова за още такива доуточнения, за да не става хаос в системата... "Не бива и с нашите действия да създаваме допълнителна паника", допълни той.

Красмир Шекерджиев дълго говори, включително и за ефекта, който предложението им ще окаже върху цялата икономика на страната.

"Заради 4 болни в добро състояние да се опитаме да сторим това превантивно - водени от притеснение, ми се струва неоправдано! Имам 2 деца и те вдругиден ще тръгнат на училище - училищата работят, съдилищата не. Струва ми се странно", каза Шекерджиев.

Цветинка Пашкунова предложи - подкрепена от Шекерджиев - да се препоръча отлагане само в областите, в които има установени заразени.

Атанаска Дишева постави изключително важен въпрос: какво става с процесуалните срокове по делата, които се отлагат - дали те изрично ще бъдат "спрени".

Вероника Имова обърна внимание, че административните ръководители (както е записано в предложението) изобщо нямат право да отсрочват дела, а трябва само да препоръчат това на самите съдии.

В София градският и районният съд вече обявиха ограничителни мерки, като една от тях е да се ползват максимално телефоните за справки, а да не се ходи за всяко нещо лично.

Със сигурност в съдилищата ще останат неотложните производства - като например мерки за неотклонение, дела за издръжка, за родителски права на деца, за домашно насилие, за незаконно уволнение, искания за обезпечаване на искове, дела по несъстоятелност и др.

Неотдавна Клуб Z писа и за абсурден казус, при който, дори човек да е починал в болница при напълно "обичайни" обстоятелства, ако близките не са заявили това пред лице по гражданско състояние до 48 часа, после трябва да се води наказателно дело, за да се освободи трупът. Съдилищата само се затлачват от такива производства, но проблемът към днешна дата още не е решен.

И главният прокурор спира приема на граждани

Със заповед на главния прокурор Иван Гешев от 9 март е преустановен приемът на граждани в неговата приемна и от административните ръководители на прокуратурите. Целта е превенция и намаляване на риска от възникване на нови случаи на вирусна инфекция (COVID-19) предвид създадената епидемична обстановка, съобщи от държавното обвинение.

"Молби, жалби, сигнали, съобщения, предложения могат да се подават в информационните центрове на прокуратурите. Справки за движението на преписки и дела могат да се извършват на място, по телефона или чрез електронната поща и електронните сайтове на прокуратурите", се казва още там.

✓ "Икономиката ни има нужда от по-висока добавена стойност. Не можем да продължим така"

Държавна агенция по иновации и изследвания - новият път към модерната икономика или поредната излишна административна единица?

Когато преди няколко месеца се срещнахме с вицепремиера Томислав Дончев в неговия кабинет в Министерски съвет, той дълго говори за предизвикателствата пред българската икономика, за трудностите на технологичния прогрес и за нашето място в новия, модерен свят. Стана ясно, че ни трябва нещо повече. Още тогава той обяви, че се работи по създаването на ново звено, което да събере в себе си експерти по иновации и научни изследвания. Хора, които разбират, че иновативните, модерни и ефективни икономики са обърнати към науката и към хората, които я правят.

Днес е време да видим резултата. Срещаме ви с Мартин Дановски - ръководител на работната група по създаването на Агенцията по иновации и изследвания. Човекът, който през последните месеци опитва да създаде хибрид между няколко министерства, с нови и тежки компетенции. Човекът, който трябва да го направи с не повече от 60 човека. Задачата е тежка. *Агенция по иновации и научни изследвания... Защо, господин Дановски?*

- За да стане ясно какво ще представлява тази Агенция, трябва да влезем по-дълбоко в контекста. Иска ми се да кажа няколко думи за това какво е специалното между иновациите и научните изследвания и какво ражда необходимостта, осъзната, за нова политика, която да изградим. Резултатът от това взаимодействие има експлозивен, мощен потенциал, който може да доведе до нови добавени ползи, качества, стойност на продуктите и услугите. Това е много тънък баланс между две водещи области - иновиране на процесите и научните изследвания. Световната практика е доказала, че тези две области трябва да се поддържат в баланс. Той обаче е труден, ако няма ясна подкрепа от публичната власт. Развитите държави в последни 50 години обръщат специално внимание на тази политика. За мен тогава е доказано от практиката. В този поток на взаимодействие между двете области са вплетени много процеси, които са познати - трансфер на технологии, комерсиализацията на продуктите, но поддържането на правилния микс, с една цел - тяхното навлизане в обществения живот, е много важно.

Можем ли да сложим рамки на Агенцията, да я дефинираме? Ще финансира, ще подпомага, ще дава задачи...?

- Тази Агенция би трябвало да събере експертен потенциал, който да прави държавната политика в тази област, да се грижи за постоянната актуалност на ключовите документи на държавата. Например Стратегията за интелигентна специализация - фундаментален документ, от който сектори като наука, образование, селско стопанство черпят посока на развитие и посока, в която публичната помощ се насочва. Агенцията трябва да се грижи за координацията на устойчивите модели на научно-изследователската инфраструктура и нейната връзка с бизнеса. В един добър вариант, тя трябва да способства чрез публични интервенции за по-добрия трансфер на технологии. Този тип звена, места - между бизнеса и научната област - тук се случват относително бавно, спорадично и това не помага на икономиката да върви напред.

Агенцията трябва да съдържа в себе си и потенциал, тоест хора, които има знанията да помогнат на научно-изследователските среди и бизнеса да се интернационализират по-бързо, да влязат в международните мрежа. Нашите екипи да влизат в колаборация с чужди такива.

Иначе - водещата хипотеза е това да бъде държавна агенция към министерски съвет, под неговата шапка. Всичко това - заради необходимостта от едно много добро институционално позициониране на това звено, така че то да има добра равнопоставеност с ключови министерства. Частично тази интегрирана политика ще продължи да се изпълнява и от министерство на икономиката и на образованието. Има няколко ключови министерства, които ще бъдат отговорни, всяко в своята област, да развиваме иновациите.

Господин Дончев спомена, че човешкият потенциал ще бъде събран от Министерство на икономиката и Министерство на образованието? Такъв ли е планът и сега?

- Практически планът е да се вземат и привлекат всички експерти и екипи, които в тези две министерства са развили чувствителност и експертност в сферата на научните изследвания и сферата на иновациите. Има такива екипи. Първоначално ще бъдат около 30-40 човека. Освен общата администрация, ще има и специализирана такава - тя ще отговаря за анализите, прогнозите, политиките, поддържането на иновационните и изследователски центрове. Ако Агенцията развие потенциала, който ние виждаме в нея, този екип може да достигне до максимум 60-70 човека, тоест - това остава малко държавно звено.

Но не това е ключът. Той е в начина на мислене, в специфичните компетенции. Не можем да съберем едни хора от различни ведомства, да ги сложим на едно място и да смятаме, че те ще променят нещата. В екипа на новата агенция ще има и други хора, които днес не са в държавната администрация, но тези хора трябва да бъдат търсени, защото те имат хибридни компетенции, с по-голяма чувствителност към предприемачеството и изследванията, човешкия капитал, образованието. Тези знания и умения трябва да се срещнат на едно място. Важно е да се знае - тази Агенция няма да урегулира, няма да създава усещането, че е централният иноватор или научен изследовател. Не, това се прави от отделните общности. Тази Агенция трябва да подпомага процеса там, където той дефицити. Да му дава общи генерални посоки и да го захранва с хора и капитал.

Но все пак - ще може ли Агенцията да финансира? Например - идват създателите на един нов старт-ъп и искат подпомагане? Ще може ли Агенцията да предлага такива услуги и срещу какво?

- Това, което трябва да направи Агенцията е да подреди липсващите звена в един процес на създаване и трансфер на тези знания до комерсиализацията на продукта. Дефицитите, които са явни и сега включват липсата на финансиране. Недофинансирането не винаги е основната причина, има много причини да не успее един бизнес - липса на хора, на ноу хау. За да може агенцията да не е само източник на политика, а после и да следи за нея обаче - към нея трябва да има възможности за финансиране на отделни елементи от тази верига. Ние към днешна дата имаме два национални инструмента за финансиране - националния иновационен фонд и фонда за научни изследвания. Това обаче не е достатъчно и Агенцията ще трябва да развие и нови инструменти за финансиране. Днес има вече голяма палитра от възможности - централни програми на ЕС, от които може да се вземе ресурс, да се обособи и чрез инвестиционни програми да се насочи към конкретни слаби звена и фази на тази вериги.

Ще се опита ли Агенцията да направи връзка между бизнес и университети. Те да започнат да правят собствена наука?

- Без този връх на триъгълника - бизнес, образование и наука - не би могло да се мине. Образованието задължително трябва да присъства. Поне дотолкова до колкото националната политика за висшето образование, неговият научен потенциал и накъде ще се развива - дали ще бъде разширено, дали ще бъде стимулирано за изследвания - това е политика на Министерство на образованието. Агенцията няма да бъде водеща за тази политика.

Но, бих казал, че времето и развитието на Агенция ще покаже, че висшето образование да се обърне към бизнеса по един по-продуктивен начин, без да създаде центрове за съвместно решаване на проблеми - трудно ще можем да отчетем постижения.

Защо сега обаче? Големите и развити държави го направиха преди много години? Ние закъсняхме ли?

- Две основни причини - едната е консенсусът, че нашата икономика трябва да се трансформира към такава с по-висока добавена стойност. Не можем да продължим така. Процеса на взаимодействие между иновациите и изследванията като цяло е абсолютен акселератор на тази промяна. Това е безспорно и доказано. Това нещо от няколко месеца сме го поставили на общественото внимание и без промяна на тези процеси, свързани с иновации и изследвания, подобна трансформация на икономиката не може да се случи. Започва да прегрява в много направления икономиката ни.

Второ - фактът, че ЕС е поставил като една своя цел изграждането на умна, интелигентна и конкурентна икономика, базирана на иновациите и научните изследвания. Това е един от големите, важни европейски приоритети. Ние пробвахме досега как можем да постигнем тези цели на база на досегашния модел на управление на тези процеси, базирани в едно, две, три или повече министерства. За съжаление резултатите не са задоволителни. Продължаваме да сме скромни иноватори на фона на ЕС, който дърпа напред с двуцифрен ръст при показателите на иновационното управление. Не може да ни задоволи това, че имаме спад за разходите за иновации и като вид и като абсолютни стойности.

Тези неща ни карат да предприемем действия за следващия програмен цикъл на ЕС. Трябва да можем да посрещнем предизвикателствата, които ЕС ни поставя в новата рамка.

Аз дори питам - защо чак сега? След като още от 2012-та, 2014-та година имаме серия доклади от наши партньори - Световната банка, Европейската Комисия, които ни подсказват, че трябва да предприемем действия за създаването на нов модел на синергията на тези неща. Може би простият отговор е, че сега намерихме сили и смелост.

Агенцията започва да работи. Пожелаваме ѝ успех, но кажете ми - как си я представяте след 5 години? Ако с вас се срещнем тогава - какво искате да е постигнала?

- След 5 години България да има една адекватна, модерна политика на това към какво се стреми и какви са ролята на отделните участници в процеса. Към този момент те и изграждащата се инфраструктура да са намерили своето място, да са влезли в контакт и да работят заедно, свързали са се с ключовите партньори в Европа, за да разработват проекти. Тези мрежи, които сега създаваме да са намерили своята устойчивост. Виждам една модерна администрация, която има чувствителност към трите ключови структурни сфери - наука, образование и бизнес. Произвежда ефективни мерки, инструменти за финансиране, които вече работят и внимателно следи този процес. Подава ръка там, където е нужна. Процесът трябва да се професионализира, дори на ниво администрация. Трябва ни съвременен мениджмънт.

БНТ

✓ Захариева: Ще продължим да подкрепяме страните от Западните Балкани по пътя им към ЕС

Вицепремиерът и министър на външните работи Екатерина Захариева и служебният министър на външните работи на Република Северна Македония Никола Димитров бяха домакини в Скопие на Срещата на външните министри от Берлинския процес за Западните Балкани. Тя е първото от поредица значими събития в рамките на съвместното председателство на процеса на България и Република Северна Македония през 2020 г.

„Това първо съвместно председателство на две държави е символ на регионалното присъствие в Берлинския процес. Гледаме на него като на позитивен знак, че държава-членка на ЕС и страна кандидат могат да работят заедно в интерес на държавите в региона“, заяви Екатерина Захариева на срещата.

Служебният министър на външните работи на Република Северна Македония Никола Димитров благодари на Екатерина Захариева за съпредседателството и посочи три послания, които то отправя към региона и Европа: „Съвместното ни председателство сигнализира повече доверие в региона. То е важно и за самочувствието на Балканите, защото показва, че две съседни страни могат да го направят. Важно е и за нашите двустранни отношения. Това е допълнителен инструмент да работим заедно и да го използваме да решим останалите важни исторически въпроси между нас“, каза Димитров.

Целта на лансирания от германския канцлер Ангела Меркел през 2014 г. Берлинския процес е да бъде подпомогната европейската интеграция на страните от Западните Балкани чрез повече икономика и свързаност. Екатерина Захариева потвърди българската подкрепа за европейската интеграция на страните от Западните Балкани, което е и един от приоритетите на външната политика на България.

„България ще продължи да подкрепя усилията на страните от Западните Балкани по пътя им към Европейския съюз, но трябва да правим това заедно“, каза външният ни министър. Тя посочи съвместното председателство на Берлинския процес като пример за развитие и постижение на Балканите.

„Въпреки, че в региона има много върху какво да работим и по отношение на свързаност, и свобода на медиите, и добросъседски отношения, върховенство на правото, това съвместно председателство наистина е уникално. Фактът, че и аз, и Никола сме тук заедно, което беше немислимо преди 3 г., показва колко много се е случило за тези три години на Балканите“, заяви Екатерина Захариева. Тя призова колегите си от страните от Западните Балкани да не се фокусират само в миналото, а да гледат към бъдещето и да работят заедно по общи проекти и да се стремят към добросъседски отношения. Двамата с Никола Димитров бяха единодушни, че трябва мъдрост при решаване на проблемите. „За да изградим истинско приятелство, трябва да стъпим на истината от миналото и трябва да приемем реалността“, коментира Екатерина Захариева. Приоритетни области на съвместното председателство на България и Република Северна Македония са задълбочаване на съществуващите сфери на сътрудничество в региона на Западните Балкани, подобряване на свързаността във всички аспекти: транспортна, енергийна, цифрова; свързаност между хората, сближаване на младите хора, включително чрез образование, опазване на околната среда.

В рамките на срещата 6-те страни от Западните Балкани – Република Северна Македония, Албания, Сърбия, Косово, Черна гора и Босна и Херцеговина приеха съвместно заявление, с което потвърдиха стремежа си да бъдат пълноправни членове на европейското семейство и да извършат необходимите реформи за това. Те призоваха европейската перспектива за Западните Балкани да остане високо в дневния ред на ЕС.

Страните приветстваха съвместното председателство на Берлинския процес на България и Република Северна Македония като модел, прилаган за първи път в рамките на инициативата и предлагащ ясни перспективи за засилване на регионалното сътрудничество.

„Приветстваме също приоритетите на съвместното председателство. Усилията да се промотира задълбочена регионална интеграция, свързаност и улеснено движение на стоки, услуги, капитал и хора ще запазят икономиките ни живи, а индустриите ни – конкурентноспособни“, се посочва още в съвместното заявление на 6-те страни. Те изразиха подкрепа за плановете на съвместното председателство да търси близко сътрудничество с всички партньори, включително европейските институции, Съвета за регионално сътрудничество, базиран в Сараево, участниците в Берлинския процес, международните финансови институции.

Участници в Берлинския процес за Западните Балкани са Сърбия, Република Северна Македония, Босна и Херцеговина, Черна гора, Косово и Албания, и държавите членки на ЕС - Германия, Франция, Австрия, Италия, България, Полша, Хърватия и Словения.

✓ Учени предупреждават за грешни заключения в доклад по "Натура 2000"

Природни местообитания, които се нуждаят от защита, се представят като проспериращи, изчезващи видове животни са обявени за обявени в разцвет, растения са започнали да виреят на невъзможни места.

Подобни грешни данни и заключения съдържа доклада по "Натура 2000", предаден към Европейската агенция по околна среда, заявяват учени от института по биоразнообразие към БАН.

Проф. д-р Цветан Златанов - Институт по биоразнообразие, БАН: Ей това, ако може да се покаже, това е много характерно, ето точно това изкривяване.

Тази издънкова букова гора край Витиня според докладвания мониторинг по Натура 2000 е в млада гора с благоприятно развитие. Точно обратното - твърди нейният изследовател. Изкривяването в основа на дървото подсказва стари корени и застрашени дървета.

Проф. д-р Цветан Златанов - Институт по биоразнообразие, БАН: Това е индивид, който е на 400 години, т.е. това е индивид, в който климатичните промени са се появили късно в живота и той не е адаптиран към тях. Тъкмо наопаки е представено състоянието на вид мъхове по буковите дървета в Централен Балкан.

Доц. Д-р Анна Ганева - директор на Института по биоразнообразие, БАН: Неговото състояние е обявено в неблагоприятно, незадоволително състояние, както е посочено, че основни заплахи са сеч в горите, пожари, залесявания с неподходящи видове. Просто това няма как да се случи в една защитена територия, каквато е национален парк "Централен Балкан".

Подобно безогледно стъкмяване и съчиняване на данни е продукт на международен консорциум, с участието на са авторитетни учени от Сърбия и Гърция. Поръчката е за близо 9 милиона евро

Доц. Д-р Анна Ганева - директор на Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН: Просто е трябвало да се свърши работа доста бързо.

Много късно се обявяват обществени поръчки, губи се ценно време в тези процедури, винаги има обжалвания, винаги има забавяне.

Авторите на доклада по документи са имали по-малко от година да работят. Или изначално е било ясно, че мониторингът е невъзможен и няма да отрази реалните тенденции. Защо агенцията по околна среда е допуснала това, не отговориха на въпросите ни. В писмено становище публикувано в интернет, агенцията се оправдава с продължителните процедури за обществени поръчки. Но не казва защо те не са обявени на време. А доруснатите грешки съвсем не са безобидни.

Проф. Цветан Златанов - Институт по биоразнообразие, БАН: Когато в горите по докладване, състоянието е било лошо, а след това е станало по-добре, е съвсем нормално да очакваме, че тези средства няма да дойдат в страната.

Освен това, стъкмените данни не позволяват да се вземат адекватни природозащитни мерки.

Монитор

✓ Трети сме в ЕС по най-евтин многоцветен мед

България се нарежда на трето място в ЕС по най-евтин многоцветен мед, сочат данни на ЕК за последните 3 години. Пчеларите у нас са продавали сладкото изкушение средно за 7 лв. кило. Преди нас е само Румъния за около 4.50 лв. Най-скъпо пък се предлага в Ирландия, Нидерландия и Великобритания, където цените варират между 30-40 лв. на килограм. Въпреки това България е в челната десетка по произведен мед. Преди 2 години сме произвели 11.8 хил. тона мед, което ни нарежда на девето място в ЕС. Първи са Румъния, Испания и Германия с по около 30 хил. тона продукция. Общо за ЕС са произведени 283 хил. тона мед.

През миналата година броят на пчеларите в Европейския съюз (ЕС) достигна 606 082 души. Лидери по брой заети са Германия (116 000 души), Полша (62 575 души), Чехия (49 486 души), Италия (50 000 души) и Франция (41 560 души). На дъното са Малта (208 души), Люксембург (337 души), Кипър (691 души) и Латвия (3282 души). Последната петица я затваря Финландия с едва 3100 заети.

България е 13-а в списъка, като се очаква пчеларите у нас да намалееят. За периода 2017-2019 г. пчеларите у нас наброяват 17 969 души, но само след две години техният брой ще падне на 12 260 заети в производството на пчелен мед, смятат още от Брюксел. Прогнозите за Общността са след 2 години пчеларите в ЕС да се увеличат с около 55 хил. души до 655 333 пчелари, което ще е нов рекорд за континента. От 2004 г. насам заетите в сектора се увеличават, като бройката се движи между 605-635 хил. души. От всички заети у нас над половината работят извън пчеларски асоциации, показват данните на

ЕК за периода 2017-2018 г. Данните на ЕК сочат още, че всеки втори пчелар у нас не членува в асоциация. И макар броят на пчеларите да намалява, то кошерите у нас стават все повече.

През 2018 г. България е девета в ЕС по кошери. Тогава у нас има 783 000 пчелина, което е с 2.3% повече спрямо предходната година, когато те се равняват 766 000. На първо място в класацията е Испания (2.9 млн. кошера), следвана от Румъния (1.8 млн. кошера), Полша (1.6 млн. кошера), Италия и Франция (и двете с по 1.4 млн. кошера). На опашката са Малта (4000 кошера), Люксембург (6000 кошера) и Ирландия (25 000). Страната ни задминава Португалия (768 000), Чехия (673 000 кошера), Великобритания (244 000 кошера), но изоставяме от Гърция (1.3 млн. кошера) и Унгария (1.2 млн. кошера). През 2018 г. е постигнат рекорден брой на кошерите в ЕС - тогава те са 17.5 млн. Това е най-високият им брой от 2004 г. насам. Последно те са били над 17 млн. през 2016 г.

Мениджър

✓ Леко възстановяване на борсите в Европа

Основните индекси на водещите европейски фондови борси отчетоха ръст в ранната търговия вчера, възстановявайки част от загубите, натрупани в предишния ден, на фона на поскъпването на цените на петрола и очакванията за нови фискални стимули от страна на най-големите икономики, които да ограничат негативния ефект от епидемията от коронавирус, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши с 11,45 пункта, или 3,37%, до 350,95 пункта, оставайки далеч от наваксването на вчерашния срив от 7%, с който навлезе в меча територия - спад от 20% спрямо върха, предшестваш разпродажбите. Немският DAX отчете ръст от 343,82 пункта, или 3,24%, до 10 968,84 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 221,06 пункта, или 3,71%, до 6 186,83 пункта. Френският измерител CAC 40 се повиши с 175,03 пункта, или 3,72%, до 4 882,94 пункта. Общият индекс на петролните компании SXEP се повиши с 7,12%, след като котировките на петрола се повишиха с над 6% в азиатската търговия. Брентът поскъпна с 7,13%, а американският лек суров петрол с 6,55%. Възстановяването на пазарите набра скорост, след като инвеститорите насочиха вниманието си към надеждите за координирани икономически мерки от страна на водещите правителства и централни банки по света в борбата с епидемията от коронавирус. В понеделник американският президент Доналд Тръмп обеща да предприеме „сериозни мерки“ срещу коронавируса и поясни, че ще обсъди с републиканците данъчни облекчения за бизнеса и компенсации за служителите, засегнати от заразата.

След като вчера премиерът на Италия Джузепе Конте обяви карантина за цялата страна, анализаторите очакват италианското правителство да одобри икономически стимули в размер на 10 млрд. евро.

Същевременно с това германският финансов министър Олаф Шолц заяви пред месни медии, че правителството предприема всички необходими мерки, за да стабилизира икономиката на страната. Анализаторите очакват Берлин да приеме пакет с икономически стимули на стойност 50 млрд. евро.

Тази седмица вниманието на инвеститорите ще бъде насочено към заседанието на Европейската централна банка в четвъртък, от което се очаква ново понижение на лихвите с 10 базисни пункта.

Акциите на германския производител на чипове Infineon Technologies поскъпнаха с 5,24%, след като представители на американските регулатори заявиха, че офертата на германската компания за придобиване на Cypress Semiconductor за 10 млрд. долара не представлява риск за националната сигурност.

Книжата на германския гигант за пощенски и логистични услуги Deutsche Post скочиха с 5,88%, след като компанията съобщи, че обемите на нейните поръчки в Китай са започнали да се възстановяват от въздействието на епидемията от коронавирус.

Срив на Уолстрийт

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса регистрираха нови резки понижения на фона на продължаващото разпространение на коронавируса и поевтиняването на цените на петрола, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се понижи с 2 013,76 пункта, или 7,79%, до 23 851,02 пункта, записвайки най-лошият си ден от 2008 г. насам. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 изтри 225,81 пункта от стойността си, или 7,6%, достигайки ниво от 2 746,56 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq отчете спад 624,94 пункта, или 7,29%, до 7 950,68 пункта.

Понижението на Dow бе поведено от поевтиняването на акциите на Boeing, Apple и Caterpillar с 13,40%, 7,91% и 14,28%.

Банковият сектор също бе засегнат сериозно на фона на новото рекордно ниско ниво на доходността по 10-годишните американски държавни ценни книжа. Акциите на JP Morgan, Goldman Sachs, Citigroup и Bank of America поевтиняха с 13,55%, 10,39%, 16,17% и 14,70%. Тежки загуби регистрираха и в технологичния сектор, където книгата на Microsoft, Amazon, Facebook и Alphabet поевтиняха съответно с 6,78%, 5,29%, 6,40% и 6,17%.

Ръст в Азия

Основните индекси на водещите фондови борси в Азиатско-тихоокеанския регион се повишиха във вторник на фона на очакванията на инвеститорите, че големите икономики в региона ще обявят нови фискални стимули за ограничение на негативния ефект на епидемията от коронавирус, пише Си Ен Би Си.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 отчете ръст от 168,36 пункта, или 0,85%, до 19 867,12 пункта, след като в ранните часове отчете спад от 3%.

В континентален Китай Shanghai Composite напредна с 53,47 пункта, или 1,82%, до 2 996,76 пункта, докато по-малкият Shenzhen Composite се повиши с 44,68 пункта, или 2,42%, до 1 887,34 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng записа ръст от 352,05 пункта, или 1,41%, до 25 392,51 пункта, като акциите на технологичните гиганти Tencent и Alibaba поевтиняха с 2,6% и 3,36%.

В Южна Корея индексът Kospi добави 8,16 пункта към стойността си, или 0,42%, до 1 962,93 пункта.

Австралийският измерител ASX 200 се повиши с 179 пункта, или 3,11%, до 5 939,6 пункта, след като по-рано бе попаднал в меча територия.

„Тази волатилност ще продължи, докато не видим отшумяване на вируса. Не мисля, че в момента може да се говори за нещо такова, особено в САЩ, които представляват бенчмаркът за финансовите пазари“, казва Марк Матюс, управляващ директор в Bank Julius Baer.

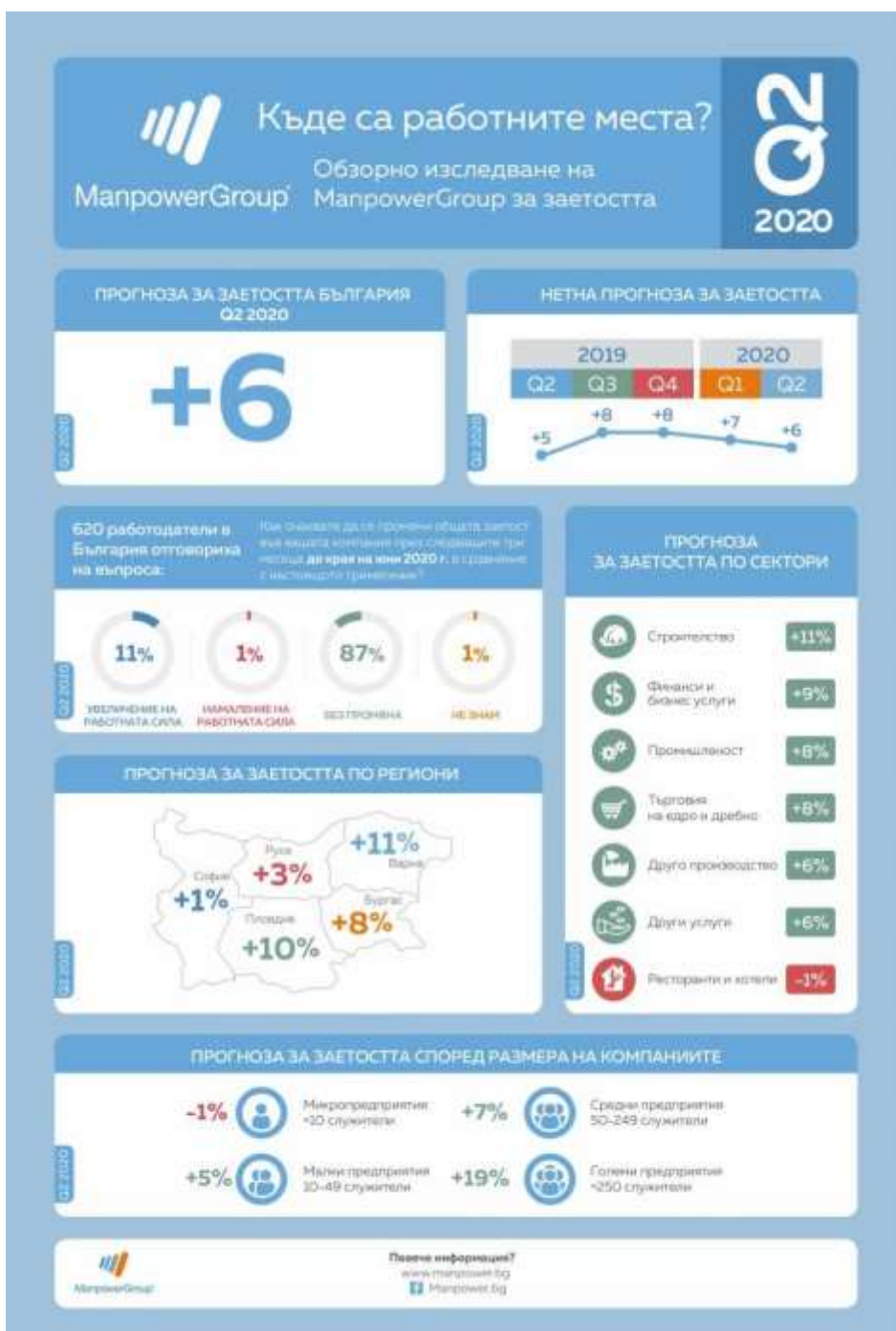
„Смятам, че това е сериозен проблем за фондовите пазари, тъй като нещата могат да се влошат бързо и неочаквано“, казва още Матюс.

Междувременно стана ясно, че потребителските цени в Китай през февруари са се повишили с 5,2% на годишна основа през февруари. Най-голям ръст има при цените на свинското месо, които са скочили с цели 135,2%.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха повишения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете ръст от 14,55 пункта, или 3,06%, до 490,18 пункта. BGBX40 се повиши с 1,97 пункта, или 2,02%, до 99,39 пункта. BGTR30 добави 4,98 пункта от стойността си, или 1,07%, достигайки ниво от 465,24 пункта. BGREIT напредна с 0,28 пункта, или 0,21%, до 133,53 пункта.

✓ Предпазлив оптимизъм сред българските работодатели за второто тримесечие на 2020 г.

Инфографика: ManpowerGroup

Българските работодатели отчитат скромни перспективи за наемане в периода април-юни, но намеренията им остават сравнително стабилни в сравнение с предишното тримесечие и същото време на миналата година. Това сочат данните от обзорното изследване на ManpowerGroup за заетостта.

Изследването, което включва 620 работодатели от България, регистрира, че 11% от тях очакват да увеличат броя на служителите, 1% предвижда да ги намали и 87% не очакват промяна. Така нетната прогноза за заетостта (NEO) има стойност +6%, след като данните бъдат коригирани спрямо сезонните колебания.

„Въпреки че намеренията за наемане са умерени, Обзорното изследване е стабилно и положително, като работодателите във всички региони и почти всички индустриални сектори очакват леко увеличение на работната сила през следващите три месеца. Трябва да вземем предвид и високия процент работодатели, които нямат планове да променят нивата на заетост, което отразява тяхната предпазливост,” каза Иван Шербанов, оперативен мениджър на ManpowerGroup България.

„Все още е прекалено рано да се предвиди потенциалното влияние на Ковид-19 върху наемането на служители в глобален мащаб, но реалността днес е, че безработицата остава ниска на много пазари и организациите по света все още трудно намират хората с точните умения. Предвид силната конкуренция за таланти най-добрите компании вече започнаха да предлагат холистични пакети от придобивки, включително повече вътрешнофирмени обучения и предизвикателни кариерни възможности, докато дават свобода на служителите да изберат кога, къде и как да си свършат работата.”

Подобрение на заетостта в строителството и търговията на едро и дребно

През следващото тримесечие се очаква нивата на заетост да се увеличат в шест от седемте индустриални сектора. В допълнение на увереността на работодателите от сектор „Строителство”, където планове за наемане се подобряват с 3 процентни пункта в сравнение с предишното тримесечие, темпото на наемане се очаква да се подобри и в сектор „Търговия на едро и дребно”. Секторите „Друго производство” и „Други услуги” отчитат умерени перспективи за наемане с прогнози от +6%, докато работодателите от сектор „Хотелиерство и ресторантьорство” споделят най-слабите планове за наемане през второто тримесечие с прогноза е -1%.

Значителен спад в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство”

В сравнение с предишното тримесечие намеренията за наемане отслабват в три от седемте индустриални сектора. Значителен спад от 12 процентни пункта е отчетен в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство”, докато прогнозите за сектор „Други услуги” и „Промисленост” отслабват със съответно 3 и 2 процентни пункта. В същото време прогнозите се подобряват с 3 процентни пункта както в сектор „Строителство”, така и в сектор „Търговия на едро и дребно”.

НЕТНА ПРОГНОЗА НА MANPOWERGROUP ЗА ЗАЕТОСТТА	Q2_19	Q1_20	Q2_20
ОБЩО: БЪЛГАРИЯ	+5%	+7%	+6%
СТРОИТЕЛСТВО	+11%	+8%	+11%
ФИНАНСОВИ И БИЗНЕС УСЛУГИ	+12%	+9%	+9%
ПРОМИШЛЕНОСТ	+13%	+10%	+8%
ДРУГО ПРОИЗВОДСТВО (Минно дело; Земеделие, лов, горско стопанство и риболов; Електричество, газ и вода)	+2%	+6%	+6%
ДРУГИ УСЛУГИ (Публичен и социален сектор; Транспорт, складове и комуникации)	+3%	+9%	+6%
РЕСТОРАНТИ И ХОТЕЛИ	-6%	+11%	-1%
ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО И ДРЕБНО	+5%	+5%	+8%

Нагласи по региони

Също така през второто тримесечие на 2020 г. се очаква увеличение на работната сила във всички пет региона. Най-силни перспективи за наемане са отчетени във Варна, където нетната прогноза за заетостта е +11%. Работодателите в Пловдив предвиждат скромно увеличение на броя на служителите с прогноза от +10%, докато прогнозата на Бургас е +8%. Русе и София отчитат предпазливи намерения за наемане с прогнози от съответно +3% и +1%. В сравнение с предишното тримесечие работодателите в София отчитат умерен спад от 6 процентни пункта и най-слабото темпо на наемане от началото на изследването преди девет години, но прогнозите за останалите четири региона остават сравнително стабилни или без промяна.

НЕТНА ПРОГНОЗА НА MANPOWERGROUP ЗА ЗАЕТОСТТА	Q2_19	Q1_20	Q2_20
ОБЩО: БЪЛГАРИЯ	+5%	+7%	+6%
БУРГАС	+4%	+9%	+8%
ПЛОВДИВ	+2%	+10%	+10%
РУСЕ	+3%	+3%	+3%

СОФИЯ	+5%	+7%	+1%
ВАРНА	+9%	+12%	+11%

От четирите вида организации, включени в изследването, работодателите от големите компании (250+ служители) отчитат най-оптимистичните перспективи за наемане през следващото тримесечие с нетна прогноза за заетостта от +19%, докато работодателите от средно големите (50-249 служители) и малките предприятия (10-49 служители) очакват леко увеличение на заетостта с прогнози от съответно +7% и +5%, а работодателите от микропредприятията (по-малко от 10 служители) отчитат застинал пазар на труда с прогноза от -1%. В сравнение с предишното тримесечие плановете за наемане отслабват в големите и микропредприятията, като намаляват със съответно 4 и 3 процентни пункта. В същото време работодателите от малките компании отчитат сравнително стабилни перспективи за наемане и прогнозата на средно големите предприятия остава без промяна.

Може да намерите детайлни резултати от Обзорното изследване на ManpowerGroup за заетостта за всички участващи държави на:

www.manpowergroup.com/workforce-insights/data-driven-workforce-insights/manpowergroup-employment-outlook-survey-results.

✓ Муден икономически растеж в Еврозоната и ЕС през последното тримесечие на 2019 г.

Брутният вътрешен продукт (БВП) на Еврозоната и на целия ЕС се е увеличил с 0,1% през четвъртото тримесечие на 2019 година спрямо предходния тримесечен период, потвърди днес в нова оценка Евростат.

През третото тримесечие на миналата година растежът е бил 0,3 на сто във валутния съюз и 0,4 на сто в ЕС-27 и в ЕС-28 (спрямо 0,3 на сто по предварителни данни).

На годишна основа повишението на БВП за последното тримесечие на 2019-а в Еврозоната е 1 на сто (спрямо 0,9 на сто в предишната оценка), а в ЕС-27 и в ЕС-28 е 1,2 процента, след съответно 1,3 процента, 1,6 процента и 1,5 процента през предходните три месеца.

За цялата минала година показателят е 1,2 процента в Еврозоната и 1,5 процента в ЕС-27.

Сред страните членки, за които има налични данни за последното тримесечие на 2019 година, с най-висок растеж на тримесечна основа са Ирландия (+1,8 на сто), Малта (+1,7 на сто) и Румъния (+1,5 на сто), следвани от Литва и Унгария с по 1 процент.

В България през четвъртото тримесечие на миналата година БВП нараства с 0,8 на сто на тримесечна основа (след първоначално отчетен темп от 0,7 на сто) и с 3,1 на сто на годишна основа (след 3,5 на сто в предишната оценка).

Отрицателен растеж има в Гърция (-0,7 на сто), Финландия (-0,7 на сто), Италия (-0,3 на сто) и Франция (-0,1 на сто). В Германия показателят е стабилен.

✓ Ръст на заетостта в ЕС и Еврозоната през последното тримесечие на 2019 г.

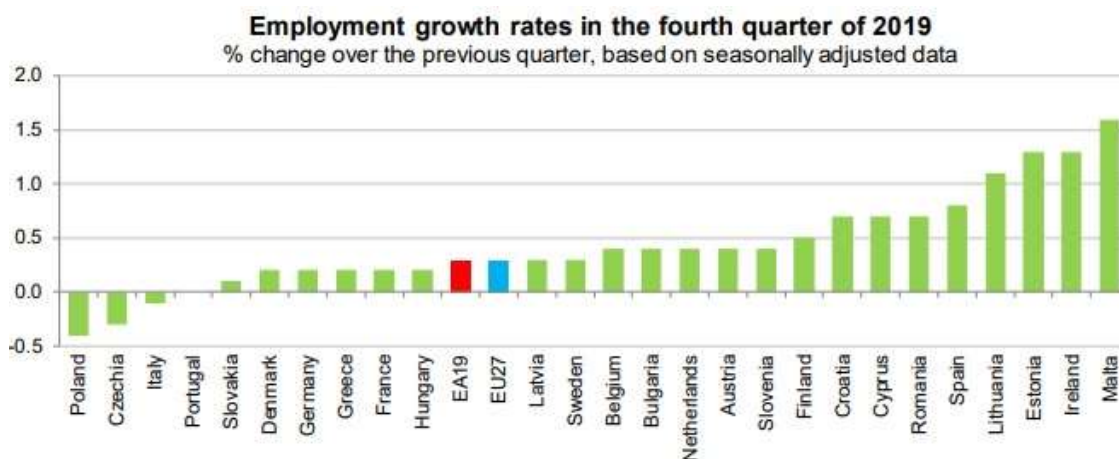
Броят на заетите лица в ЕС и Еврозоната е нараснал с 0,3% през октомври - декември 2019 спрямо третото тримесечие, когато бе отчете ръст от съответно 0,1% и 0,2%, сочат данни на Евростат.

В сравнение с четвъртото тримесечие на 2018 г., броят на заетите лица в ЕС и Еврозоната през последното тримесечие се е увеличил съответно с 1% и 1,1%.

За цялата година заетостта е нараснала с 1% в ЕС и 1,2% в Еврозоната, следвайки ръст от 1,4% и 1,5% през 2018 г.

В България заетостта през в периода октомври - декември 2019 г. е нараснала с 0,3% на месечна база и 1% на годишна база.

На тримесечна база най-голям растеж се наблюдава в Малта (+1,6%), Естония и Ирландия (по +1,3%). Спад на заетостта на тримесечна база се наблюдава в Полша (-0,4%), Чехия (0,3%) и Италия (0,1%).

..luxembourg: data not published for the fourth quarter of 2019

ec.europa.eu/eurostat

✓ **Ердоган посреща Меркел и Макрон за Среща на върха в Истанбул**

Турският президент Реджеп Тайип Ердоган ще бъде домакин на среща на върха в Истанбул на 17 март с лидерите на Франция, Германия и евентуално Великобритания. Обект на разговорите ще бъде темата за мигрантите, след като Турция отвори границите си и насочи бежанци към Европа, информира „Ройтерс“.

На връщане от посещението си в Брюксел, Ердоган заяви, че Турция не обмисля да затвори отново вратите към Европа засега.

„Те трябва да знаят, че подходът им на границата е престъпление. Ще потърсим сметка за това. Моето предложение към Гърция е: отворете вратите на границата. Тези хора няма да останат в Гърция. Нека да преминат към други страни в Европа“, заяви турският президент, цитиран от Анадолската агенция.

Според Ердоган Идлиб, Сирия и мигрантската криза представляват тест за воля и лидерство по-скоро за ЕС отколкото за Турция.

„В момент, когато ние, плащайки голяма цена в Идлиб, осигурихме прекратяване на огъня и защита за мирните граждани. ЕС също трябва да направи това, което му се полага. Европейските лидери признаха, че Турция изпълнява задълженията си и че ЕС действа бавно“, каза още турският президент.

По думите му, макар и временно, примирието в Сирия, договорено в Москва между Турция и Русия миналата седмица, действа добре.

„Вече минаха четири дни. Надявам се да продължи така и да премине в трайно примирие“, добави Ердоган.

Investor.bg

✓ **Защо Русия и Владимир Путин започнаха петролна война със САЩ?**

Москва може би търси начин да възстанови лидерската си позиция на петролните пазари, като в същото време отмъсти за американските санкции

Руският президент Владимир Путин знае, че крехката петролна индустрия в САЩ е изградена върху планина от дългове. Затова, когато Саудитска Арабия призова за намаляване на производството, за да смекчи свръхпредлагането, Путин реши да удари.

Русия шокира света миналата седмица, като загърби разклатения си съюз с Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК). Отказът на Москва да се присъедини към плана на картела е отчасти насочен към удавяне на американските шистови компании, които разчитат на по-високи цени в морето от евтина суров петрол, пише CNN.

Целта на Путин е да извлече пазарен дял от американските сондажни компании, чийто ръст на производството, захранван от растящия дълг, принуди Русия да предаде титлата си през 2018 г. на най-големия производител на петрол в света.

Цените на петрола се сринаха в понеделник, след като Саудитска Арабия заяви, че ще предприеме ценово намаляване, като отговор на хода на Русия. Американският лек суров петрол WTI поевтиня с 26% до 31,13 долара за барел, отбелязвайки най-лошия си ден от 1991 г.

Петролът в момента е толкова евтин, че много американски шистови компании ще бъдат принудени да намалят производството. Опасенията от банкрут вече се появяват навсякъде в САЩ.

Акциите на големи петролни компании като ExxonMobil и Chevron, чиито бизнес модели са създадени, за да издържат на евтина суровина, поевтиняха с по 12%. Цената на книгата на компаниите, занимаващи се с проучване и производство, се срина, като акциите на Pioneer Natural Resources поевтиняха с 37%, а тези на Occidental Petroleum (OXY) изтриха 52% от стойността си.

Сривът заплашва да причини повторение на петролната катастрофа от 2014-2016 г., която доведе до банкрута на десетки американски петролни и газови компании и заличи стотици хиляди работни места. Въпреки че индустрията оцеля, опитът се оказва много болезнен.

"Русия вижда американската шистова индустрия като особено уязвима в момента", споделя Райън Фицморис, енергиен стратег в Rabobank. „Според нас Русия се е прицелила към американските производители на шистово гориво, натоварени с дългове“, добавя той.

Под кръстосан огън

Саудитска Арабия отмъсти на гамбита на Русия, като започна ценова война през уикенда. Кралството намали официалните си продажни цени за април с 6 до 8 долара и обеща да увеличи производството си.

„Между Русия и саудитите е налице зрелищно състезание и всички останали попадат под кръстосания огън“, заяви Майкъл Тран, директор глобалната енергийна стратегия в RBC Capital Markets.

Не е тайна, че Русия и нейните петролни компании станаха нетърпеливи по отношение на усилията на ОПЕК да възстанови баланса на петролните пазари. Години наред Русия действа в синхрон с ОПЕК в намаляването на производството, за да постави долна граница при цените на петрола. Въпреки това всяко намаляване на производството принуждава Русия да отстъпва част от пазарния си дял на процъфтяващата енергийна индустрия в САЩ.

Руската държавна петролна компания „Роснефт“ нарече алианса с ОПЕК „мазохизъм“, който позволи на американския шистов петрол да процъфтява.

„Като отстъпваме от собствените си пазари, ние премахваме евтиния арабски и руски петрол, за да изчистим място за скъп американски шистов петрол и да гарантираме ефективността на неговото производство“, заяви говорител на „Роснефт“ в неделя.

Отплата за санкциите?

Оставяйки настрана битката за пазарен дял, анализаторите посочват, че Русия може да отмъщава за неотдавнашната кампания на Вашингтон с енергийни санкции - мерки, станали възможни след шистовата революция.

Например, само преди три седмици администрацията на президента на САЩ Доналд Тръмп обяви санкции срещу дъщерно дружество на „Роснефт“ в отговор на подкрепата на компанията за режима на президента на Венецуела Николас Мадуро. „Изглежда, че стратегията на Русия е насочена не просто към американските шистови компании - а към политиката за принудителни санкции, която американското енергийно изобилие е позволило“, пише Хелима Крофт, ръководител глобалната стокова стратегия в RBC Capital Market, в бележка до клиенти.

Крофт заяви, че Игор Сечин, изпълнителен директор на „Роснефт“ и близък довереник на Путин, изглежда е убедил Москва да се фокусира върху американската шистова индустрия.

Путин също има голямо финансово предимство пред Саудитска Арабия. Русия разчита на приходите от петрол, които съставляват само 37% от бюджета ѝ, в сравнение с 65% за кралството, според данни на Argus Global Markets. Анализаторите смятат, че Русия може да балансира бюджета си при цена на петрола от 42 долара за барел, в сравнение с около 80 долара за Саудитска Арабия.

„Всички ще бъдат наранени от това, включително Русия“, посочва Бьорнар Тонхауген, ръководител за петролните пазари в Rystad Energy. „Допълнителната полза от това решение е, че това, разбира се, ще навреди на другите, включително и на САЩ“, посочва той.

Във Вашингтон от Министерството на енергетиката заявиха в понеделник вечерта, че „държавите участнички“ се опитват да „манипулират и шокират“ петролните пазари. Въпреки това администрацията изрази увереност, че САЩ „могат и ще издържат на тази нестабилност“.

По време на среща в понеделник с руския посланик Анатолий Антонов министърът на финансите на САЩ Стивън Манучин „подчерта значението на поставените под контрол енергийни пазари“.

„Филм на ужасите“ за петролната индустрия на САЩ

Каквото и да подхранва мотивацията на Русия, ценовата война не можеше да настъпи в по-лошо време за индустрията, която вече страда от мечия пазар.

Големите петролни компании биват притискани от инвеститорите от години поради постоянното прекъсване на доставките, прекомерните разходи и нарастващите проблеми, свързани с климатичните промени. Енергийният сектор на САЩ беше най-големият губещ в индекса S&P 500 през миналата година.

В същото време коронавирусът поставя още по-сериозно предизвикателство пред петролната индустрия. Множеството анулирани полети, затварянето на фабриките и забавянията при пътуванията сериозно отслабиха апетита за петрол по света. Очаква се глобалното търсене на петрол да спадне за тази година за първи път от 2009 г., според Международната агенция по енергетика (МАЕ).

Кой ще мигне първи?

Тази тревожна конюнктура обяснява защо не само петролните компании се намират в задънена улица. Банките със здрави връзки с енергийния сектор също бяха наказани в понеделник, тъй като инвеститорите се подготвят за неизбежна вълна от необслужвани заеми.

Шистовите компании с най-слаби баланси ще трябва да спестят пари, като се откажат от скъпите проекти за сондаж. Някои от тях няма да оцелеят.

Големият въпрос е колко дълго цените на петрола ще останат потиснати - и колко още могат да се понижат? И отговорът може да се крие в Рияд и Москва.

Ако ценовата война със Саудитска Арабия принуди Русия да се съгласи на съкращения на производството, петролният пазар може бързо да се възстанови, което ще донесе облекчение на шистовата индустрия.

Но Путин не е известен с отстъпчивостта си, което предполага, че американската петролна индустрия трябва да се подготви за влошаване на положението.